

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Borgmesterens Afdeling
Dato 11. februar 2020

Indstilling om forslag fra SF: Etablering af social investeringsfond

1. Resume

Med denne indstilling besvares beslutningsforslaget fra SF fra juni 2017 om etablering af en social investeringsfond endeligt.

Byrådet har foreløbigt taget stilling til forslaget med vedtagelsen af budgetforliget for 2018-2021, hvor der blev afsat 40 mio. kr. til etablering af en social investeringsfond i Aarhus. Formålet er at skabe en ny ramme for langsigtede og helhedsorienterede investeringer med henblik på at forebygge sociale problemer og finde løsninger på eksisterende udfordringer.

Det foreslås, at den sociale investeringsfond etableres med udgangspunkt i et eksternt råd, der så vidt muligt har beslutningskompetence med hensyn til, hvilke indsatser, der skal igangsættes med henblik på at opnå bedre resultater for borgerne. Fondens midler vil blive reserveret i en pulje i Borgmesterens Afdeling. Rådet vil bestå af tre medlemmer. Borgmesterens Afdeling bemyndiges til formelt at igangsætte de anbefalede indsatser og indgå resultatkontrakter mellem fonden/kommunen og eksterne parter.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) Byrådet godkender rammerne for Aarhus Kommunes Sociale Investeringsfond, herunder kommissoriet for Rådet for Sociale Investeringer, jf. bilag 2.

At 2) Borgmesterens Afdeling bemyndiges til formelt at igangsætte de indsatser, som rådet ønsker igangsat, og i forlængelse heraf indgå resultatkontrakter mellem Fonden/kommunen og eksterne parter.

At 3) Der afsættes 300.000 kr. årligt i perioden 2020-2024 til sekretariatsbetjening af Rådet for Sociale Investeringer, som finansieres af de afsatte 40 mio. kr.

At 4) Der afsættes 150.000 kr. årligt til honorarer til medlemmerne af Rådet for Sociale Investeringer. Honorarerne finansieres af de afsatte 40 mio. kr.

At 5) Borgmesterens Afdeling afrapporterer årligt på igangsatte projekter samt udviklingen i fondens økonomi til byrådet. Første afrapportering vil blive fremsendt til byrådet i forbindelse med regnskabsaflæggelsen 2020.

At 6) Borgmesterens Afdeling udarbejder en evaluering af Aarhus Kommunes Sociale Investeringsfond, herunder organiseringen, som forelægges byrådet sammen med regnskabsaflæggelsen for 2023.

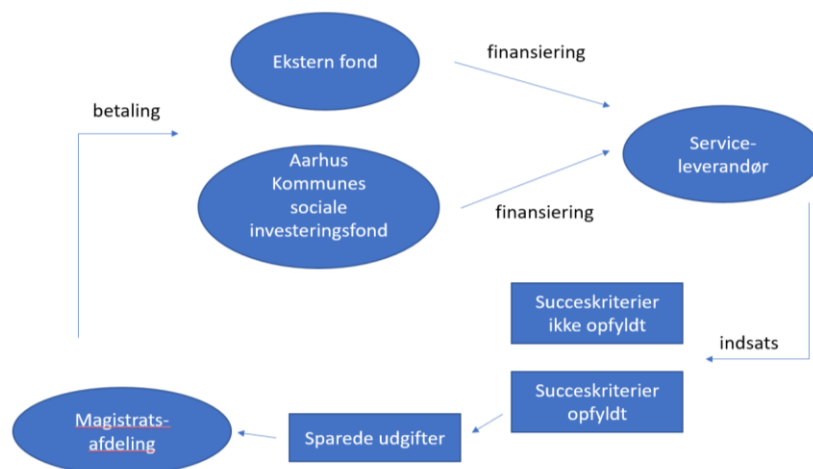
3. Baggrund

Med budgetforliget for Budget 2018 blev det på baggrund af et beslutningsforslag fra SF besluttet, at der skal oprettes en social investeringsfond i Aarhus Kommune. Formålet med fonden er at skabe en ny ramme for langsigtede og helhedsorienterede investeringer med henblik på at forebygge sociale problemer og finde løsninger på eksisterende udfordringer. Fonden på 40 mio. kr. skal etableres ved hjælp af indtægter fra realiserede datakvalitetsprojekter. Med denne indstilling besvares også det af SF stillede beslutningsforslag til byrådet forud for budgetforliget.

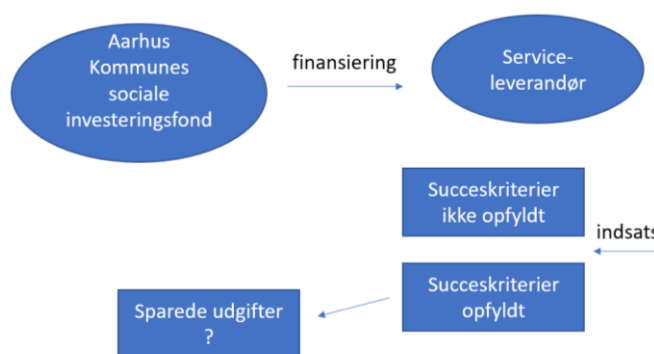
Det er i dag og inden for de nuværende kommunale styringsmæssige og økonomiske rammer vanskeligt at foretage nye og innovative investeringer med fokus på de langsigtede effekter for borgerne og investeringer, der går på tværs af magistratsafdelinger. Det er forventningen, at sociale investeringer – med privat kapital i ryggen og med

fokus på at indgå resultatbaserede kontrakter – i højere grad vil kunne muliggøre dette.

Sociale investeringer er et samarbejde mellem forskellige aktører. Det kan fx foregå ved, at kommunen indgår et partnerskab med en serviceleverandør og en privat investor om en konkret indsats på et velfærdsområde. Den private investor finansierer indsatsen, indtil den forventede effekt opstår. På dette tidspunkt får investoren sin investering tilbage tillagt en aftalt forrentning. Viser de forventede resultater sig ikke, får investoren som udgangspunkt ingen penge tilbage.



Sociale investeringer kan også være en kommunal medfinansiering af mindre, innovative indsatser, der har sigte på at øge borgernes muligheder for at leve 'et godt liv'. Det kan være tilfældet, hvis det vurderes, at indsatserne ikke vil kunne igangsættes uden finansiering fra fonden, og at indsatserne ikke mere naturligt bør finansieres fra allerede eksisterende budgetter. I disse tilfælde er der ikke nødvendigvis udsigt til, at der kan høstes en økonomisk gevinst for kommunen, som kan gives tilbage til fonden.



I staten er der et stort fokus på potentialet ved sociale investeringer. Med baggrund heri er der oprettet en social investeringsfond, der blev vedtaget i Folketinget den 6. december 2018. Formålet med den statslige sociale investeringsfond er 1) at udbrede indsatsen på de større velfærdsområder, der skaber bedre resultater og samtidig mindsker de offentlige udgifter og 2) at udvikle og modne nye indsatsen på de større velfærdsområder, der kan danne grundlag for nye offentlige og private investeringer. Den statslige sociale investeringsfond har en samlet kapital på 80 mio. kr.

4. Effekt

Formålet med sociale investeringer er at skabe yderligere positive resultater for borgerne. Resultaterne kan være alt fra større livskvalitet til mindre behov for sociale foranstaltninger og støtte og mindre behov for offentlig forsørgelse. Sociale investeringer kan derfor vise resultater for borgerne på mange forskellige måder.

De opnåede resultater skal i sidste ende også bidrage til at effektivisere kommunens drift og derved skabe et større råderum i økonomien.

Det er forventningen, at sociale investeringer – og et langt tættere samarbejde med private og NGO'er på traditionelle velfærdsområder – derudover vil kunne bidrage til mere innovative løsninger, som trækker den traditionelle opgaveløsning lidt længere væk fra det, "vi plejer".

5. Ydelser

Den sociale investeringsfond skal supplere de igangværende sociale indsatser i Aarhus Kommune. De nye initiativer skal som udgangspunkt være evidensbaserede og afprøvede indsatser, men kan også i mindre skala være mere innovative og uprøvede løsninger på konkrete problemstillinger, hvis det vurderes nødvendigt af hensyn til fx fremdriften i samskabelsesprocesser eller andet.

Som udgangspunkt vil der blive udvalgt områder til sociale investeringer inden for et bredt udsnit af det samlede kommunale velfærdsområde. Et hovedfokus i udbuddene vil være, at der udbydes resultater i stedet for konkrete ydelser.

6. Organisering

For at få størst mulig armslængde mellem fonden og kommunen og få størst muligt fokus på nye og innovative løsninger oprettes der et eksternt råd bestående af tre medlemmer - én formand og to menige medlemmer. Udvalget benævnes Rådet for Sociale Investeringer og skal have en proaktiv og initierende rolle.

I indstillingen 'Medlemmer til Rådet for Sociale Investeringer' fremgår et forslag til medlemmer af rådet.

Det forventes, at rådet indenfor den overordnede formålsbeskrivelse så vidt muligt har beslutningskompetencen med hensyn til hvilke indsatser, der skal igangsættes, hvordan der følges op osv. Beslutningerne forudsættes at ligge indenfor de legale rammer for kommunens virksomhed, herunder overordnede forvaltningsretlige principper og udbudsretlige bindinger. Beslutningerne forudsættes desuden at ligge indenfor rammerne af byrådets helt overordnede værdier og prioriteringer. Formelt godkender borgmesteren rådets beslutninger, da bevillingskompetencen ligger hos borgmesteren.

Et udkast til kommissorium for Rådet for Sociale Investeringer fremgår af bilag 2.

Afhængigt af karakteren af rådets forslag til indsatser kan det blive nødvendigt eller hensigtsmæssigt at gennemføre udbud af opgaven inden igangsættelsen af de nye initiativer. Borgmesterens Afdeling bistår rådet med at udarbejde udbudsmateriale og efterfølgende at udvælge serviceleverandører og investor. Herefter indgås en resultatkontrakt, der som udgangspunkt indebærer, at Aarhus Kommune kun betaler for opgaven, hvis de forventede resultater opstår.

Borgmesterens Afdeling bemyndiges til at igangsætte de indsatser, som rådet anbefaler, og i forlængelse heraf at indgå resultatkontrakter mellem Fonden/kommunen og eksterne parter.

7. Ressourcer

7.1 Sekretariatsbetjening mv.

Borgmesterens Afdeling er ansvarlig for sekretariatsbetjeningen af Rådet for Sociale Investeringer. Sekretariatsbetjeningen dækker udarbejdelse af indstillinger, forberedende og opfølgende møder med potentielle samarbejdspartnere, opfølgning på indgåede aftaler, mødeforberedelse og mødeopfølgning.

Økonomidirektøren sikrer ved løbende dialog med formanden, at der afsættes de nødvendige ressourcer til en fyldestgørende og kvalificeret sekretariatsbetjening. Udgiften til sekretariatet afholdes delvist af Fonden.

Sekretariatet varetager kontakten til berørte magistratsafdelinger, der skal inddrages. Det gælder bl.a. i forhold til udarbejdelse af og opfølgning på business cases, herunder opgørelsen af gevinster samt til kvalificering af rådets konkrete anbefalinger, udarbejdelse af udbudsmateriale og vurdering af tilbud. Arbejdet med business cases og udbud afholdes indenfor magistratsafdelingernes egne økonomiske rammer.

7.2 Generel økonomi

I budgetforliget 2018 blev der afsat 40 mio. kr. (som et engangsbeløb) til sociale investeringer. De 40 mio. kr. finansieres af gevinster fra datakvalitetsprojekter. De 40

mio. kr. er tilvejebragt i forbindelse med regnskabsafslutningen for 2018.

Det foreslås, at der af de 40 mio. kr. afsættes 300.000 kr. årligt i perioden 2020-2024 til sekretariatsbetjening af Rådet for Sociale Investeringer.

Det foreslås derudover, at der afsættes 100.000 kr. årligt til aflønning af formanden for Rådet for Sociale Investeringer i perioden 2020-2024. De øvrige medlemmer aflønnes med 25.000 kr. årligt. Disse midler finansieres ligeledes af de afsatte 40 mio. kr.

Herudover kan der blive behov for indkøb af konsulent-ydelser m.v. i forbindelse med udarbejdelse af kontrakter med serviceleverandører, investorer m.v. Indledende sonderinger med mulige investorer og serviceleverandører peger på et behov for rådgivning fra uafhængig tredjepart for at kunne udarbejde det nødvendige kontraktgrundlag. Rådgivningen forventes finansieret af alle kontraktens parter, herunder den sociale investeringsfond.

7.3 Investeringer og gevinstrealisering

De konkrete forslag til indsatser skal beskrives grundigt, og der skal være udarbejdet konkrete business cases, som angiver både investering og konkrete, målbare effekter. De involverede magistratsafdelinger inddrages heri. Beregningerne, der ligger til grund for business casene, skal udarbejdes i SØM-modellen på de områder, hvor det er muligt. SØM-modellen er Socialstyrelsens beregningsværktøj til vurdering af sociale indsatser.

En betragtelig del af de indsatser, som Aarhus Kommunes sociale investeringsfond forventes at skulle investere i, vil være indsatser, hvor der primært betales for opgaven, hvis de forventede resultater opnås. Resultaterne skal skabe mindreudgifter på kommunens forskellige driftsområder, og en del af denne gevinst skal tilgå Fonden, så der kan igangsættes nye sociale investeringer.

Beslutninger om gevinstrealisering af de konkrete indsatser vil forud for igangsættelsen af indsatserne blive truffet ud fra følgende overordnede principper:

1. Udgangspunktet er, at der ved beslutning om en konkret indsats skal høstes en (delvis) gevinst i afdelingernes decentraliserede økonomi som følge af, at indsatserne har en effekt, der medfører mindreudgifter og/eller erstatter andre indsatser.

2. Inden de konkrete indsatser igangsættes på et givent område, skal der være en dialog mellem den/de involverede magistratsafdelinger og sekretariatet om, hvilke gevinster der forventes at opstå som følge af indsatsen, og hvordan disse gevinster realiseres. På baggrund heraf aftales det konkret, hvor stor en andel af gevinsten, der skal føres tilbage til den sociale investeringsfond, hvis effekten rent faktisk opstår. Tilbageførslen kan være mellem 0 og 100% af den forventede gevinst og afhænger meget af indsatsens karakter.

En indsats med ukonkrete og meget langsigtede effekter vil typisk kun skulle føre en lille andel af gevinsten tilbage til Fonden – i modsætning til projekter med konkrete og umiddelbare effekter, der typisk vil skulle føre en større andel af gevinsten tilbage i Fonden.

3. Gevinster høstes først, når resultaterne viser sig. De bevillingsmæssige konsekvenser vil derfor ske enten ved forventet regnskab eller regnskabet.

Der udarbejdes for den enkelte investering en samarbejdsaftale mellem rådet og byrådet/den relevante magistratsafdeling, hvori det præciseres hvilke beløb, der tilføres Fonden under hvilke forudsætninger.

Fonden vil have en startkapital på 40 mio. kr. Det forudsættes, at disse midler skal være tilstrækkelige til at have en aktiv fond i minimum 10 år. For at dette skal være muligt, forudsætter det, at der er fokus på langsigtet økonomisk balance i anbefalingerne fra Rådet for Sociale Investeringer. Dette kræver, at rådet skal lave en risikovurdering ved de enkelte projekter.

7.4 Evaluering m.v.

Det foreslås, at der primo 2024 gennemføres en evaluering af Aarhus Kommunes Sociale Investeringsfond. Evalueringen skal have fokus på de igangsatte projekter og effekter samt på den samlede organisering af indsatserne.

Evalueringen skal danne grundlag for en beslutning om, hvorvidt og hvordan Fonden skal videreføres, herunder den fremtidige organisering af indsatserne.

Evalueringen forelægges byrådet medio 2024 sammen med regnskabet for 2023. Borgmesterens Afdeling har ansvaret for gennemførelsen af evalueringen.

Det foreslås derudover, at Borgmesterens Afdeling årligt afrapporterer på igangsatte projekter samt udviklingen i Fondens økonomi til byrådet. Første afrapportering vil blive fremsendt til byrådet i forbindelse med regnskabsafleggelsen for 2020.

Jacob Bundsgaard

/

Niels Højberg

Bilag

Bilag 1: Beslutningsforslag fra SF

Bilag 2: Kommissorium for Rådet for Sociale Investeringer

Bilag 3: Bevillingsskema

Sagsnummer: 18/000906-19

Antal tegn: 13.670

Budget og Planlægning

Sagsbehandlere: Marianne Pedersen og

Christina Vadstrup Petersen

Tlf.: 89 40 23 02

E-post: cvp@aarhus.dk